

YABANCI DİL (İNGİLİZCE) ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENCİ BAŞARISINI ETKİLEYEN DEĞİŞKENLER

Ali Osman ENGİN*

Özet : Bu çalışma, yabancı dil (İngilizce) öğretiminde başarıyı etkileyen faktörlerden bazılarını ortaya çıkarabilmek için yapılmıştır. Bir başka ifade ile yabancı dil öğretimiyle ilgili görev yapan öğretmenlerin kullandıkları yabancı dil öğretimi teknik ve yöntemlerinin öğrenci başarısı üzerine etkisi araştırılmıştır. Burada esas amaç; birinci ve ikinci kademe eğitim ve öğretim kurumlarındaki yabancı dil öğretimi daha etkili bir yapıya kavuşturmak ve bu maksatla yapılan harcamaların da daha alt düzeydeki öğrenenler için uygun hale gelmesine yardımcı olmaktır.

Araştırmamızda belirlediğimiz problem ile ilgili sağlıklı yorumlar yapabilmemize olanak sağlayabilecek olan sorulara cevaplar aranmıştır.

Belirlemiş bulunduğumuz soruları şöyle sıralayabiliriz: 1- Dil öğretimi ile ilgili olarak seçilen derslerin içerikleri ile belirlenen hedefler arasında uyum ne düzeydedir? 2- Sınıf içerisindeki dil öğretimi etkinliklerinde ilgili öğretmen ne tür dil öğretimi etkinliklerini sürece dahil etmektedir? 3- Belirlenen yabancı dil öğretimi ile ilgili amaçlar öğrencilerin beklentilerini ne düzeyde karşılayabilmektedir? 4- Öğretmenler ders öğretim programlarını tasarlayıp hazırlarlarken ne tür zorluklarla karşılaşmaktadırlar?

Belirlemiş bulunduğumuz problemlerle ilgili verileri elde edebilmek için Erzurum ili içerisindeki Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ve kontrolündeki ikinci kademe ve lise düzeylerinde eğitim ve öğretim yapan okullarda yabancı dil öğretimi ile ilgili görev yapan öğretmenlere uzman görüşlerine baş vurularak hazırlanan bir anket kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, dil öğretimi araç ve gereçleri, dil öğretiminde öğretmen ve öğrenci etkileşimi.

I. Giriş

Günümüz dünyasında cereyan eden global olaylar kapsamında insanlığın yeni bir açılım döneminde olduğunu ifade edebiliriz. Elbette ki temelini hızla gelişen bilginin oluşturduğu bu açılımın tekamül anlamında değişim ve dönüşümü ortaya çıkarabilmesi için daha fazla araştırma ve böylece geliştirme etkinliklerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bugün gelişmiş ülkelerde araştırma ve geliştirme faaliyetlerine ayrılan payların diğer harcamalara kıyaslanamayacak kadar yüksek olması bunu açıkça ifade etmektedir. Zaten bir ülkenin gelişmişliği araştırma ve geliştirme faaliyetlerine ayırdığı paylardan da anlaşılabilir. Her nedense bir türlü süreç olarak tamamlayamadığımız gelişme ve ilerleme olgusu göz önüne alındığı zaman, hızla gelişen ve değişen dünyayı doğru okuyabilecek donanımlı

* Y.Doç.Dr. Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri ABD.

bireylere duyulan ihtiyaç anlaşılacaktır. Günümüzün en önemli teknolojisi olan bilgi teknolojilerini üretebilmek ve böylece bilgi toplumu bireylerini yetiştirebilmek için eğitim ve öğretim sahasında da araştırma ve geliştirme faaliyetlerine hız vermek zorundayız. Böylece süreç içerisinde gelişen ve yeni eğitim ve öğretim teknolojileriyle desteklenen eğitim ve öğretim programlarıyla işimiz daha da kolaylaşacaktır.

Her alanda gelişen yeni teknolojiler farklı kültür ve sosyal yapıdaki toplumları birbirlerine daha da yakınlaştırmaktadır. Şüphesiz yakınlaşmanın ve elde edilen değerlerin paylaşımının ölçütü anlaşmadır ve bu durumun aracı ise dildir. Üretilen yeni bilgi teknolojilerinin pazarlanabilmesi ve farklı gelişmiş teknolojileri kendi insanlarımızın istifadelerine sunabilmek için, daha sağlıklı ve doğru yabancı dil öğretimi sistemlerini oluşturmak zorundayız.

Eğitim kurumlarının ve eğitim uygulamalarının çağımız şartları göz önüne alınıp yeniden düzenlenerek her türlü gelişmelere açık hale getirilmeleri elbetteki bilimsel yaklaşımları gerektirmektedir.

Çok genel manada eğitim ve öğretim etkinliklerinde bir çok değişken etkileşim halindedir. Yabancı dil öğretiminde de durumun aynı olduğunu söyleyebiliriz. Öğrenci motivasyonu, öğretmenin alana hakimiyeti, sınıf içi etkinlikleri ve kullandığı öğretim yöntemi ve teknikleri hedeflenen başarıyı etkileyen önemli değişkenlerdir. Mevcut uygulamalarda başarıyı etkileyen olumsuz faktörlerin tespit edilmesine yönelik eğitim araştırmalarının yapılması büyük bir önem arz etmektedir. Yapmış bulunduğumuz çalışma da yabancı dil öğretimi programlarının uygulamada değerlendirip geliştirilmesine yönelik bir eğitim araştırmasıdır.

A. Araştırma Problemi

Araştırmamızda yabancı dil öğretiminde başarıyı olumsuz yönde etkileyen değişkenlerin tespitine yönelik bir çalışma yapılmıştır. Bu sorunları tespit edebilmek için belirlemiş olduğumuz araştırma problemlerini araştırdık. Cevap aradığımız problem sorularını şöyle sıralayabiliriz:

1- Dil öğretimi ile ilgili olarak seçilen derslerin içerikleri ile belirlenen hedefler arasında uyum ne düzeydedir?

2- Sınıf içerisindeki dil öğretimi etkinliklerinde ilgili öğretmen ne tür dil öğretimi etkinliklerini sürece dahil etmektedir?

3- Belirlenen yabancı dil öğretimi ile ilgili amaçlar öğrencilerin beklentilerini ne düzeyde karşılayabilmektedir?

4- Öğretmenler ders öğretim programlarını tasarlayıp hazırlarlarken ne tür zorluklarla karşılaşmaktadırlar?

B. Araştırma Örnekleme

Araştırmamızda, uzman görüşlerine baş vurarak ve daha önce bu maksatla hazırlanmış olan anketlerden de faydalanarak hazırladığımız anketi Erzurum ili içerisindeki çeşitli düzeylerdeki ikinci kademe okullarda görev

yapan 15 öğretmene uyguladık. Anket uyguladığımız 15 öğretmenin farklı 8 okula dağılımları şöyledir; 2 öğretmen Anadolu Kız Meslek Lisesinden, 2 öğretmen İbni Sina İlköğretim Okulundan, 1 öğretmen Sabancı İlköğretim Okulundan, 1 öğretmen Şair Nefi İlköğretim Okulundan, 1 öğretmen Endüstri Meslek Lisesinden, 2 öğretmen İbrahim Hakkı Fen Lisesinden, 3 öğretmen Nevzat Karabağ Anadolu Öğretmen Lisesinden ve 3 öğretmen Özel Güneş İlköğretim Okulundan seçilmişlerdir.

Araştırmamız yukarıda ifade ettiğimiz 8 okulda gerçekleştirilmiştir. Araştırmamız için seçilen okulların hepsi Erzurum şehir merkezinde olup, hepsinin kendilerine ait kütüphaneleri ve öğrencilerin ders dışı etkinliklerini rahatça yapabilmeleri için uygun alanları vardır.

Okullar mevcut imkân ve kapasiteleri ile öğrencilere yeterli eğitim verebildiklerini ve sonuçta belirlenen hedeflere ulaşabileceklerini düşünmektedirler.

C. Literatür

Dil öğrenimi ve ikinci dil edinimi sadece yapılan ezber alıştırmalarındaki başarıdan yada dil ile ilgili olayların aktarılmasından kaynaklanan bir olgu değildir. Esasında dil öğrenimi, hedef dilde başkalarıyla etkileşim içerisine girebilmek için elde edilen fırsatların sonucunda gerçekleşir. Bu yüzden seminer ve ezberden okuma, ikinci bir dil edinme çabasında olan sınıflarda en uygun dil öğrenme tarzı değildir. Öğretmenler, etkili konuşmalarda olduğu gibi daha zengin ve kolayca etkileşim sağlayabilecek etkili bir dil kullanma (Tharp & Gallimore,1988) ve sınıf içi ortak çalışmalara ağırlık verme çabasında olmalıdır (Adger, Kalyanpur, Peterson & Bridger, 1995).

Deci ve Ryan'a (1985) göre, eğitim ve öğretim etkinliklerinde çok büyük bir önem arz eden motivasyon, kapasite, otonomi ve benzerliklere bağlıdır. Motive edilen aktiviteler öğrenenler açısından beklentilere cevap verebilme değeri taşıdıkları için çekici etkinliklerdir. Bu tür etkinlikler öğrenenlere yeni ve önemli öğrenme fırsatları sunarlar.

Yapılan araştırmalar bireylerin yabancı dil öğrenme başarıları arasında farklılıklar olduğunu ifade etmektedir (Skehan, 1989). Örneğin bazı öğrenenler oldukça analitik (çözümlemeli) bir algılama özelliğine sahiptirler kelime ve cümleleri çözümleyerek yada ayırarak algırlar. Başka öğrenciler de bütünsel bir algılama özelliğine sahiptirler ve ayırmadan ve seçmeden bütünü kavramaya çalışırlar. Bazıları da görsel ve işitsel bir kavrama kapasitesine sahiptirler ve bunlar da bu çerçevede algılama kolaylığına sahiptirler. Bu farklılıklar esasında öğrenme farklılıkları olarak ve daha genel bir manada da incelenebilirler.

Başarılı bir ikinci dil edinimi için aile ve aileden alınan sosyal destek oldukça önemlidir. Bazı eğitimciler ebeveynlerin ikinci bir dil edinme çabasında olan çocuklarına uygun bir ortam oluşması için eğer yeterlilikleri varsa evde hedef dilde konuşmalarının da önemli olduğunu söylemektedirler (Rodriguez, 1982).

Öğrenenlerin belirlenen dil edinme hedefleri; öğrendikleri dili nasıl kullanacaklarını, telaffuzlarının nasıl olacağını, konuşmalarının ne kadar önemli ve dil bilgisi yönünden doğru olacağı ve hedef dilde verilen iletileri anlamak için ne kadar enerji harcayacaklarını belirler. Böylece öğrenen neyi ne kadar ve ne tarzda öğreneceğini önceden bilir ve ona göre kendini duruma motive etmeye çalışır.

Hedefler akademik ve profesyonel başarı çerçevesinde İngilizce öğrenenler ve konuşabilenler dünyasının başarılı bir üyesi olma isteğini kamçılamalıdır (Gardner, 1989).

D. Metodoloji

İkinci bir dil edinme sürecinde başarıyı olumsuz olarak etkileyen değişkenleri belirleyebilmek için uzman görüşleri dikkate alınarak ve daha önce bu maksatla kullanılan benzer anketlerden de yararlanarak bir anket geliştirdik. Anketimiz 45 sorudan oluşmaktadır.

Anket soruları şu tarzda değerlendirilmiştir;

* Öğrencilerin yaşantıları ve bilgi birikimleri elde edilecek olan başarı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

- a- Kesinlikle katılıyorum
- b- Katılıyorum
- c- Kararsızım
- d- Katılmıyorum
- e- Kesinlikle katılmıyorum

Anket sorularının daha doğru olarak algılanabilmesi için ifadelerin daha anlaşılır olmasına dikkat ettik.

İstatistiki olarak anlamlı değerlendirmeler yapabilmemiz için Anketimizdeki seçeneklerin her birisine ayrı ayrı puanlar verdik.

- a- Kesinlikle katılıyorum = 5 puan
- b- Katılıyorum = 4 puan
- c- Kararsızım = 3 puan
- d- Katılmıyorum = 2 puan
- e- Kesinlikle katılmıyorum = 1 puan

Anket sorularımızı da üç grupta topladık.

1. Grup = Öğretmenin derse hazırlığının önemini sorgulayan sorular; **28, 29, 33, 34, 36, 40, 41, 43.**
2. Grup = Öğrencinin derse hazırlığının ve öğrenmeye hazır oluşunun önemini sorgulayan sorular; **35, 38, 39.**
3. Grup = Mevcut durumun ve öğretim girdilerinin başarı üzerindeki etkilerini sorgulayan sorular; **30, 32, 32, 37, 42, 44.**

İstatistiksel Sonuçlar ve Değerlendirme

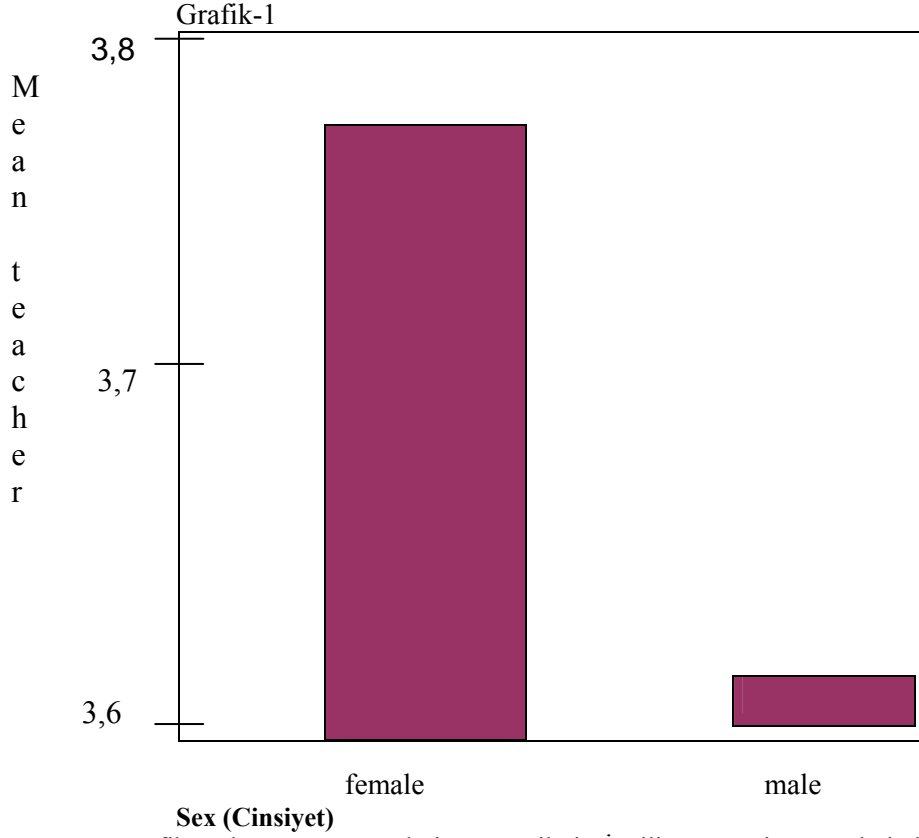
N	Minimum	Maksimum	Anlamlılık	Standart	S. Düzeyi
Q- 1	15	1,00	5,00	2,8667	1,4075
Q- 2	15	1,00	5,00	3,5333	1,3558
Q- 3	15	1,00	5,00	3,3333	1,7995
Q- 4	15	1,00	4,00	2,2667	,8837
Q- 5	15	1,00	5,00	3,0667	1,3345
Q- 6	15	1,00	5,00	3,2000	1,5675
Q- 7	15	2,00	5,00	3,9333	,9612
Q- 8	15	1,00	5,00	2,8000	1,3732
Q- 9	15	1,00	5,00	4,2667	1,1629
Q- 10	15	4,00	5,00	4,8000	,4140
Q- 11	15	4,00	5,00	4,9333	,2582
Q- 12	15	2,00	5,00	4,5333	,8338
Q- 13	15	4,00	5,00	4,6667	,4880
Q- 14	15	1,00	5,00	3,8667	1,5523
Q- 15	15	3,00	5,00	4,4000	,7368
Q- 16	15	1,00	5,00	3,8000	1,3732
Q- 17	15	4,00	5,00	4,7333	,4577

1,2,6,7,9,13,14,16. sorular öğretmenin bilgi beceri ve yeterliliğinin yabancı dil öğretiminde etkililiğini yoklamaktadır. Araştırmamıza dahil edilen öğretmenler; öğretmen özelliğinin öğrenci başarısı üzerinde çok önemli bir etkiye sahip olduğu şeklinde fikir beyan etmişlerdir.

8,11,12. sorular öğrencilerin çeşitli yönleriyle bir yabancı dil öğrenme başarısı üzerindeki etkisini sorgulamaktadır. Öğretmenler öğrenci ilgi zayıflığının yabancı bir dil öğrenme başarısı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu ifade etmişlerdir.

3,4,5,10,15,17. sorular aile ve diğer sosyal çevreler gibi durumların yabancı dil öğrenme başarısı üzerindeki etkisini araştırmaya yöneliktir. Tablodan anlaşılacağı üzere öğretmenler çok iddialı bir şekilde aile ve diğer eğitim girdileri diye adlandırabileceğimiz şartların yabancı dil öğrenme başarısını etkileyen çok önemli değişkenler olduklarını iddia etmektedirler.

Grafiksel Değerlendirmeler

Bu grafikten bayan öğretmenlerin öğrencilerin İngilizce öğretim süreçlerinde ve etkinliklerinde başarılı olmaları için öğretmen hazırlıklarının çok önemli olduğu kanaatiyle fikir birliği içerisinde oldukları görülmektedir. Çünkü onların anket sorusuna verdikleri cevapların ortalaması **3,8** ve bu aşağı yukarı “**Katılıyorum**” seçeneğini ifade etmektedir. Ancak bayan öğretmenlerin bazıları kararsız kaldıklarını vurgulamak gerekir.

Erkek öğretmenler de ise kararsızlık oranı biraz daha fazla gibi gözükmektedir. Ancak yine de bu öğretmenlerin anket sorusuna verdikleri cevapların ortalaması 3,5 ten bir kademe daha fazla olduğundan (3,6) buradaki öğretmenlerin de bayan öğretmenlerle aynı görüşte oldukları söylenebilir.

Bu durumda öğretmenlerin hemen hemen hepsinin, öğretmenlerin derse hazırlıklı olmalarının önemini farkında olduklarını söyleyebiliriz.

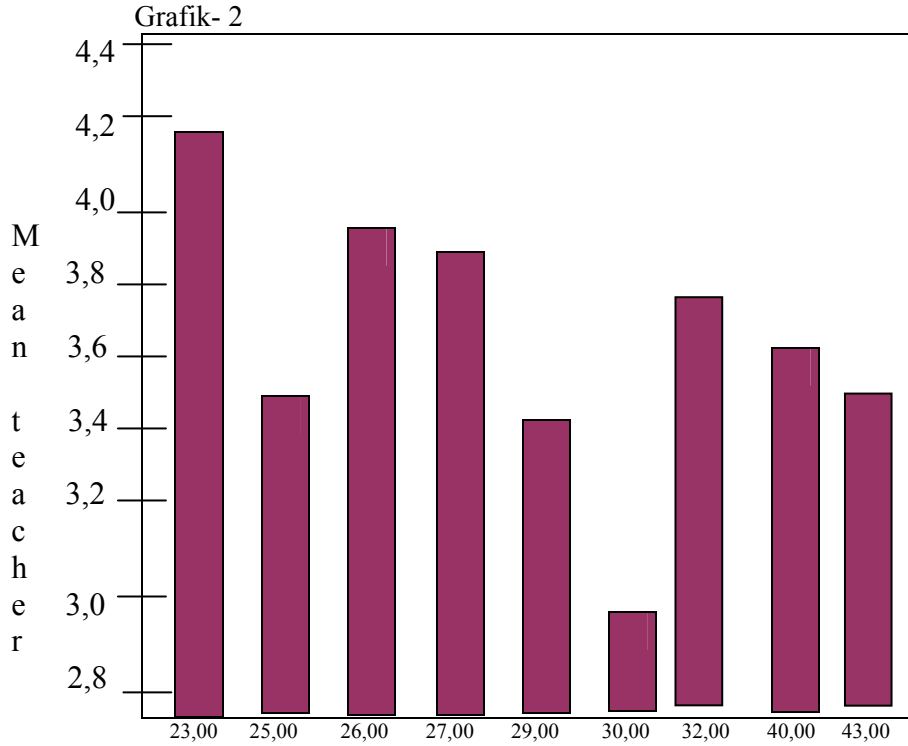
Öğretmenlerin 1,2,6,9,13,14,16. sorulara verdikleri cevaplara ve grafikteki sonuçlara göre öğretmenlerin donanımlarının öğrencilerin bir yabancı dili daha iyi öğrenebilmeleri için en önemli faktörlerden birisi olduğunu ifade edebiliriz.

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis*****

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

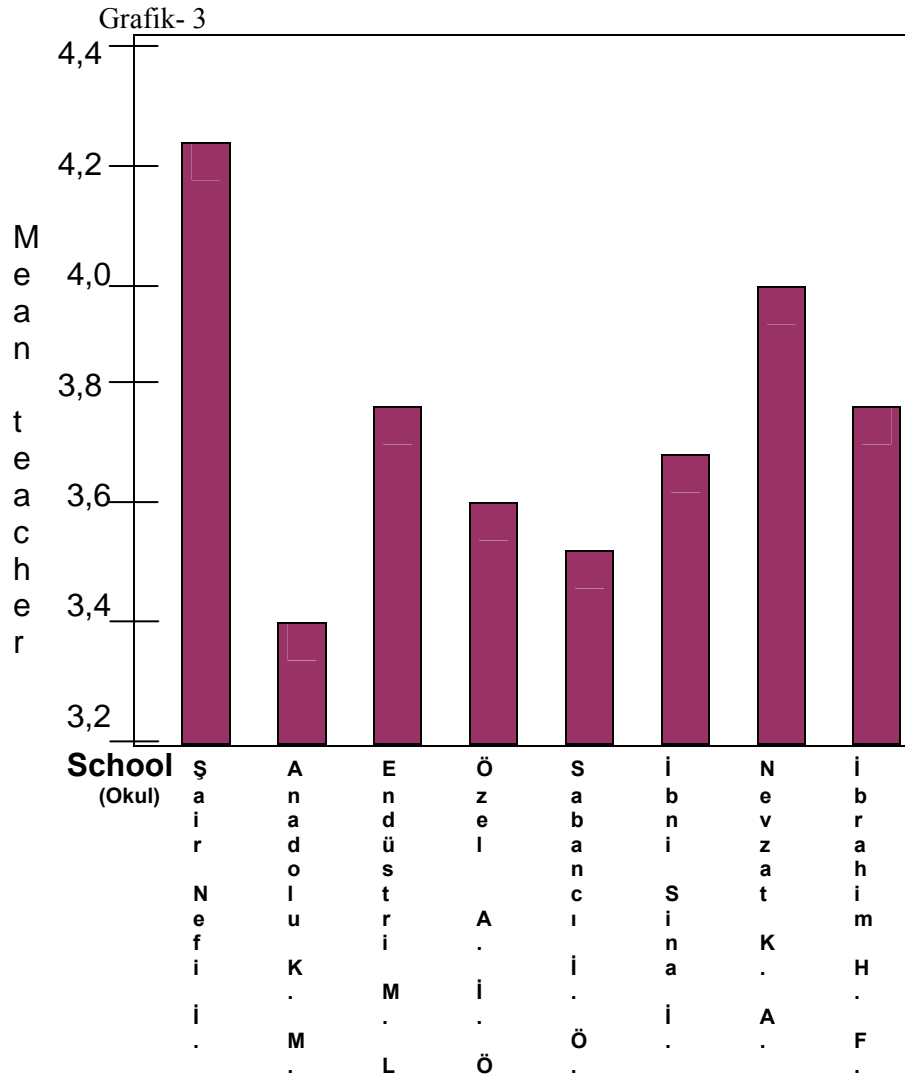
Reliability Coefficients: N of Cases=15,0 / N of Items=17 / Alpha=,6081

Age (Yaş)

Bu grafikten anlaşıldığı kadarıyla; 23, 26 ve 27 yaşlarındaki öğretmenler bir yabancı dili daha başarılı bir şekilde öğretebilmek için öğretmen donanımı ve deneyimlerinin önemli etkenler oldukları düşüncesine katılmaktadırlar. Çünkü onların anket sorusuna verdikleri cevapların değerlendirme puanı 4 veya ona yakın bir değer ifade etmektedir. Zaten bu puanlar da “**Katılıyorum**” seçeneğini ifade etmektedir.

32, 40, 43, 25 ve 29 yaş düzeyinde olan öğretmenler de aşağı yukarı öğretmen donanım ve hazırlıklarının bir yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısı açısından önemli değişkenler oldukları konusunda aynı kanaati taşımaktadırlar. Çünkü onlarında anket cevaplarının değer olarak puanları 3,5'dan yüksek olduğundan böyle bir değerlendirme yapılabilir. Fakat 30 yaş düzeyindeki öğretmenler kararsız bir durumda olduklarını ifade etmişlerdir. Tabii yaş düzeyi her ne olursa olsun, bir öğretmenin öğretmen donanımının öğretme etkinliklerinde ne kadar önemli olduğu konusunda kararsız olması oldukça düşündürücüdür ve bu öğretmenler yeniden bu konularda sorgulanıp değerlendirilmelidirler.

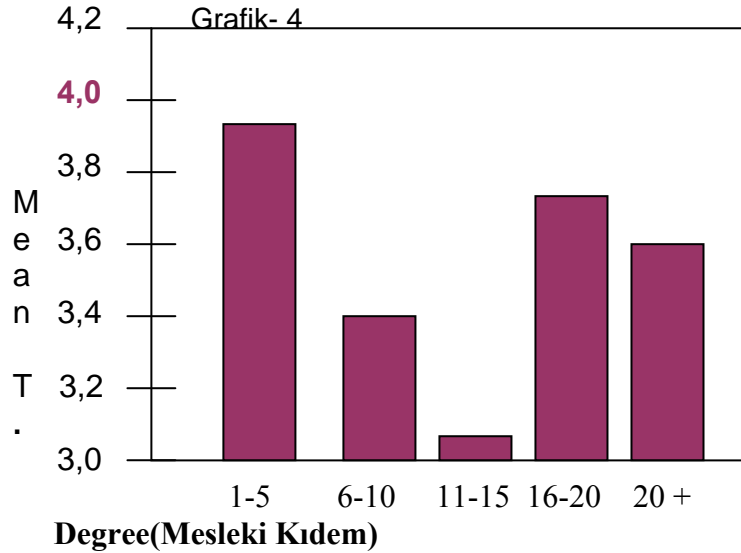

Bu grafik, Şair Nefi İlköğretim Okulu ve Nevzat Karabağ Anadolu Öğretmen Lisesi öğretmenlerinin öğrencilere Yabancı dil öğretiminde

öğretmenin donanımlı ve hazırlıklı olmasının öğrenci başarısını artırmada çok önemli faktörlerden olduklarını ifade etmektedir. Çünkü bu okullardaki ilgili öğretmenler anket sorusuna “**Katılıyorum**” seçeneğini seçerek cevap vermişler ve bu seçeneğin puanı da **4,0**'dir.

Endüstri Meslek Lisesi, Özel Güneş İlköğretim Okulu, İbni Sina İlköğretim Okulu, ve İbrahim Hakkı Fen Lisesi gibi okullarda görev yapan yabancı dil öğretmenleri, yabancı dil öğretiminde öğretmen donanımı ve gerekli hazırlığının öğrencinin bir yabancı dil ediniminde ve öğretmenin öğretim başarısını artırmada çok önemli faktörler oldukları kanaatini taşımaktadırlar. Çünkü tüm öğretim ve öğrenme süreçleri ile ilgili etkinlikler ancak donanımlı öğretmenler rehberliğinde başarılı olabilir. Ankette ifade edildiği gibi bu okullarda görev yapan öğretmenlerin anket sorusuna verdikleri cevaplarla ilgili puan ortalama **3,5** ve **4** arasındadır. Bu puanlar “**Katılıyorum**” seçeneğini ifade eden **4**'e daha yakın olduğundan bütün öğretmenlerin öğretmenin sınıf içerisine gelmeden yaptığı hazırlığın ve donanımının öğretim başarısı açısından ne derece önemli olduğunu bilmektedirler

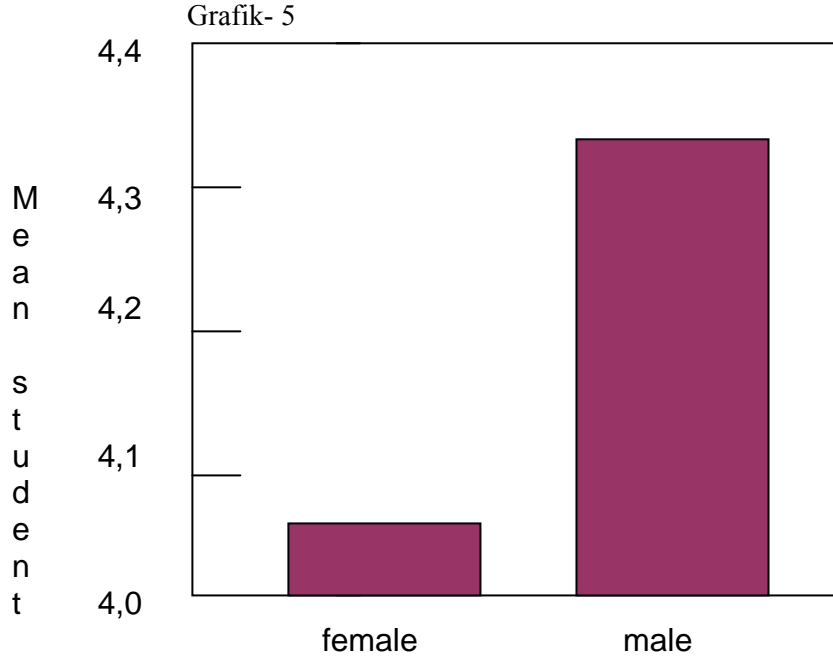
Diğer iki okulda çalışan öğretmenler ise kararsız olduklarını ifade ederken yeteri kadar veya mevcut ihtiyaçlara karşılık verebilecek kadar öğretmenin olmayışı gibi bir durumda öğretmenin donanımı ve hazırlığı konusunda olumlu bir fikir olmayacağını vurgulamak istemişlerdir. Bu iki okuldaki öğretmenler “**Kararsızım**” seçeneğini tercih etmişlerdir. Ancak bu durum da bir istisna olarak kabul edilebilir.

Bu grafik, 1-5 16-20 ve 20+ yıllık meslek deneyimine sahip olan öğretmenlerin her hangi bir konuyu öğrencilere öğretmenin önce öğretmenin donanımlı olması ve ders hazırlığı yapmış olmasının öğrencilerin dil öğrenme

başarılarını artırma adına önemli faktörler olduklarını vurgulamaktadır. Çünkü bu öğretmenlerin anket sorusuna verdikleri cevapların ortalama verdiğimiz puanlar açısından anlamlılık düzeyleri: **3,6** ve bu da **“Katılıyorum”** seçeneğine daha yakın bir anlam ifade etmektedir.

Mevcut sınırlılıktan dolayı bu tür soruları daha fazla öğretmene soramadık.

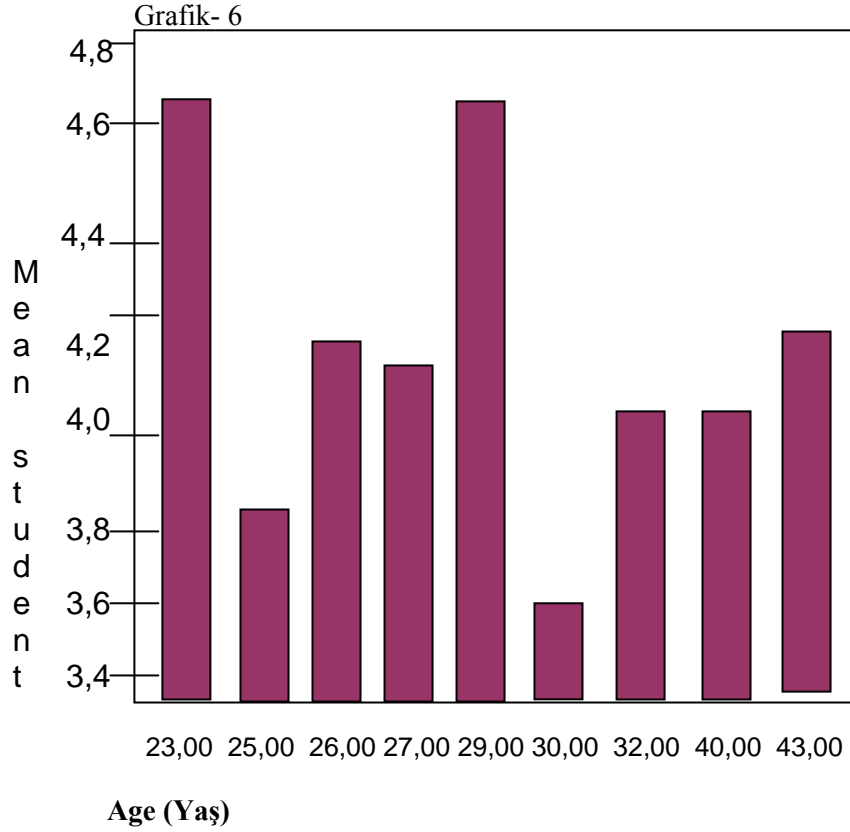
Sex(Cinsiyet)

Bu grafik, bay ve bayan öğretmenlerin öğrencinin öğrenmeye hazır olması anlamına gelen donanımlı ve hazırlıklı olmasının bir yabancı dil öğretiminde başarıyı olumlu yönde etkileyen önemli faktörlerden olduklarını vurguladıklarını ifade etmektedir.

Çünkü tüm bayan ve bay öğretmenler kendilerine sorulan bu konudaki anket sorusuna **“Katılıyorum”** seçeneğini seçerek cevap vermişlerdir. Dersle ilgili hazırlıkların öğrencileri her hangi bir konunun öğrenilmesi için onları motive eden önemli faktörler oldukları gayet iyi bilinmektedir. Öğrenilecek yeni konularla ilgili olarak öğrencilerin önceden yaptıkları ön hazırlıklar onların yeni konuların öğrenilmesinde ihtiyaçları olacak yeterli zamanlarının olmasına ve daha kolay kavramalarına yardım eder.

Yerel/yöresel ve bilinen öğretim malzemeleri eğitimde önemli malzemelerdir. Öğrenciler tarafından çok iyi bilinen ve tanınan kelime ve araç

gereçlerin kullanımı ile bir yabancı dilin öğretilmesi tanımadık ve yabancı kelime ve araç gereçlerin yardımıyla öğretilmekten daha etkilidir. İşte bu manada derslerle ve konularıyla ilgili olarak yapılan ön hazırlıklar da yerel bağlamalı malzeme ve kelimeler gibidir. Çünkü öğrenciler birtakım konuları öğrenmeye başlamadan önce yeterli ön bilgiye sahip olarak öğrenmeye hazır durumdadırlar.

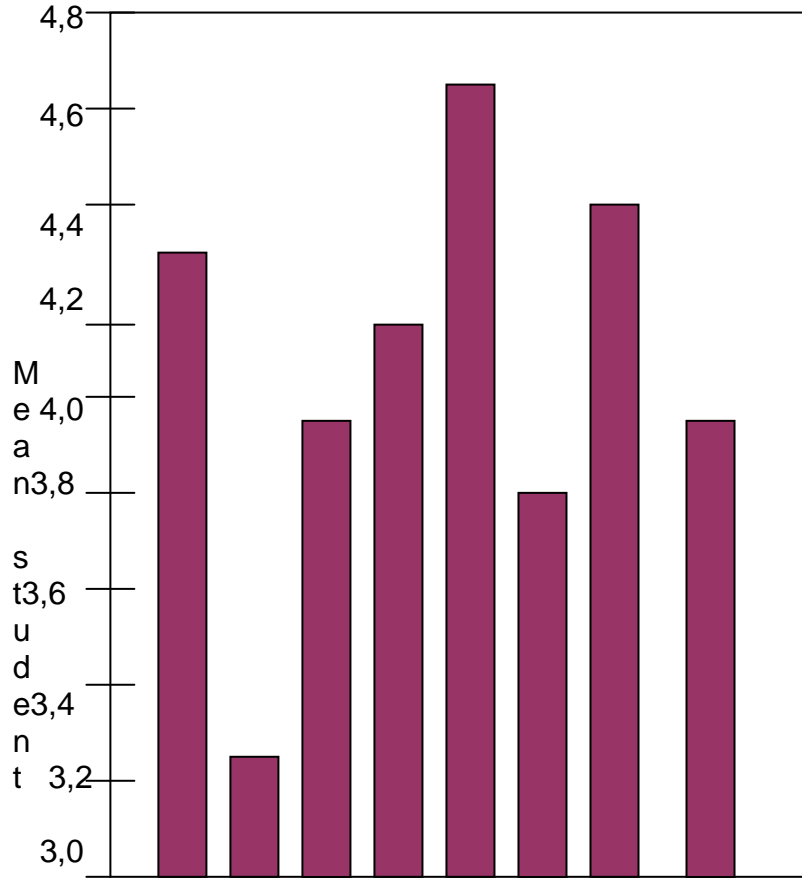

Yukarıdaki grafiğe göre, **23, 26, 27, 29, 32, 40, 43** yaş düzeylerindeki öğretmenler, yeterli alan bilgisine sahip olmanın ve derse hazırlık yapmanın yabancı bir dil öğrenme gayreti içerisinde olan öğrencilerin başarıları için önemli ve olumlu bir etkiye sahip olduğunu vurgulamaktadırlar. Çünkü, grafikte belirlenen yaş gruplarındaki öğretmenlerin hepsi anket sorusuyla ilgili olarak **“Katılıyorum”** seçeneğini tercih etmişlerdir.

25 ve **30** yaş düzeyinde olan öğretmenlerin azda olsa bir kararsızlık durumlarının da olduğu gözlenmektedir. Çünkü bunların anket sorularına verdikleri cevapların verdiğimiz puanlar kapsamında değerleri; **4** ile **3,5** gibi değerlerin arasındadır. Dolayısıyla diyebiliriz ki, öğretmenler öğrenci

hazırlıklarının kendileri açısından öğrenmeyi güçlendiren ve yine kendilerini öğrenmeye motive eden önemli olumlu değerlerdir.

Grafik-7

**School
(Okul)**

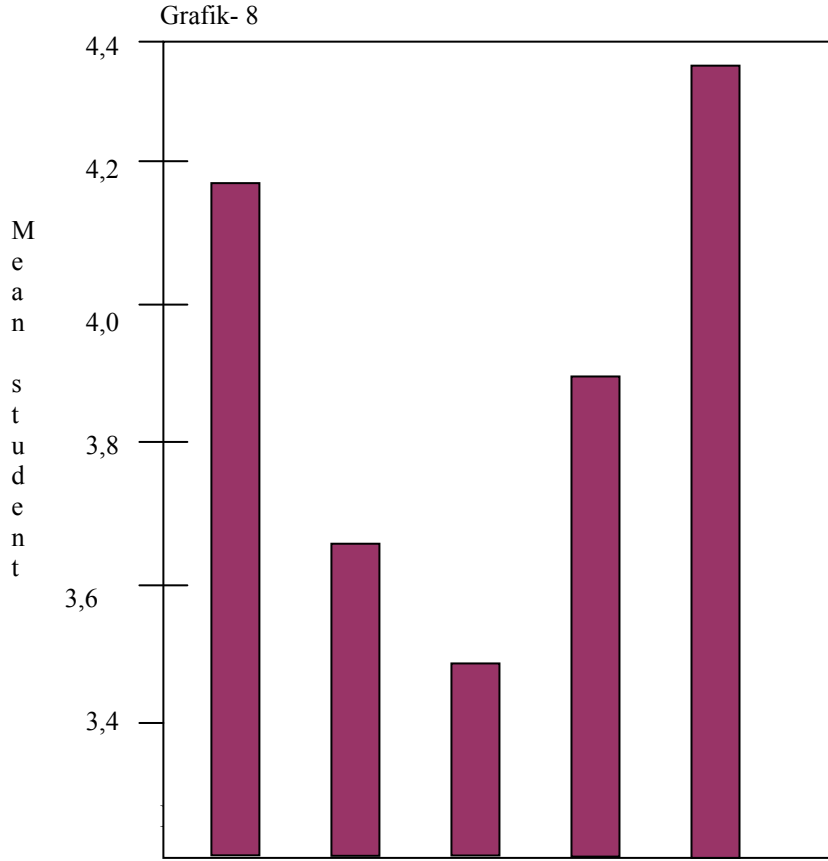
Şair Nefisi
Anadolu
Endüstri
Özel
Sabancı
İbn Sina
Nevzat
İbrahim

Grafikteki verilere göre, Sabancı İlköğretim Okulundaki öğretmenler öğrencilerin yabancı dil öğrenmelerinde öğrenmeye hazır ve hazırlıklı olmanın öğrenmeyi daha verimli hale getirdiğine inanmaktadırlar. Çünkü onların anket

sorusuna verdikleri cevaplarının verdiğimiz puanlar açısından anlamlılık düzeyleri 5 ile 4,5 arasında gözükmemektedir.

Şair Nefi İlköğretim Okulu, Endüstri Meslek Lisesi, Özel Güneş İlköğretim Okulu, İbni Sina İlköğretim Okulu ve İbrahim Hakkı Fen Lisesi öğretmenleri öğrenci hazır oluşluk düzeylerinin öğrenmeyi destekleyen önemli faktörler oldukları ve öğrencilerin başarılı olmalarında önemli destekler sağladığını ifade etmektedirler. Çünkü bu okullardaki öğretmenlerin hemen hepsi **“Katılıyorum”** seçeneğini işaretlemişlerdir.

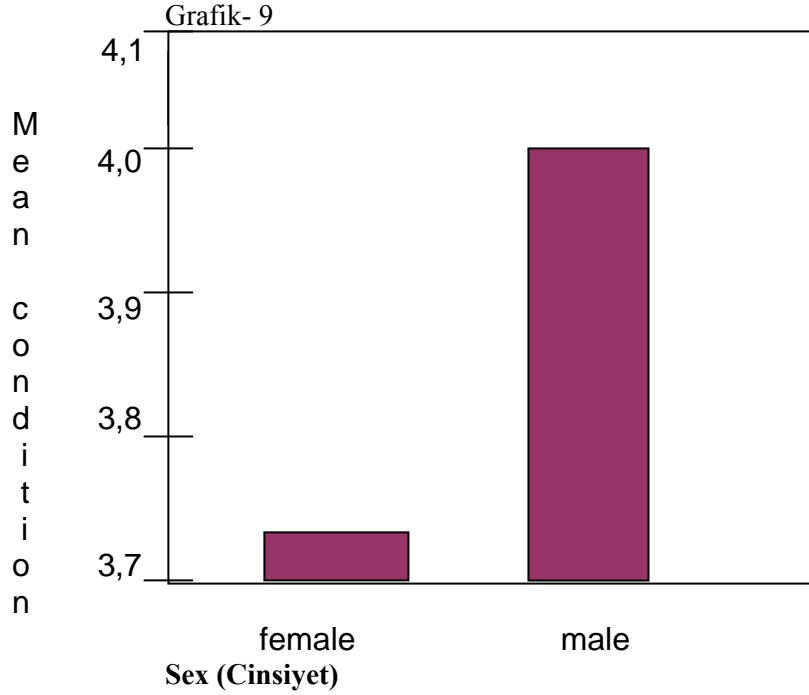
Sadece Anadolu Kız Meslek Lisesi öğretmenleri öğrenci hazır oluşluk düzeyinin öğrenci başarısını artırıcı unsurlar olup olmadıkları konusunda kararsız bir durumdadırlar. Çünkü onlarda bu anlama gelen **“Kararsızım”** seçeneğini cevap olarak seçmişlerdir.

Grafikte verilen değerlere bakıldığında zaman, 1-5, 6-10, 16-20 ve 20+ yıllık deneyimleri olan öğretmenlerin hepsinin öğrencilerin derslere hazır oluşluk düzeylerinin bir yabancı dil öğrenme yaşantıları ve etkinliklerinde başarıyı artıran önemli faktörler olduklarını düşündükleri anlaşılmaktadır.

1-5, 16-20 ve 20+ yıllık hizmetleri olan öğretmenler, sorulan anket sorusuna cevap olarak “**Katılıyorum**” seçeneğini tercih etmişlerdir. Çünkü onların anket sorusuna verdikleri cevaplarının seçeneklere verdiğimiz puanlar açısından ifade ettikleri değer ortalaması 4 olarak gözükmektedir ve bunun anlamında “**Katılıyorum**” dur.

Ayrıca 6-10 ve 11-15 yıllık deneyimleri olan öğretmenler de ortalama puanlar olarak 3,5 ve 4 arasında tercih yapmışlardır. Böylece onların da aynı kanaati taşıdıkları söylenebilir.

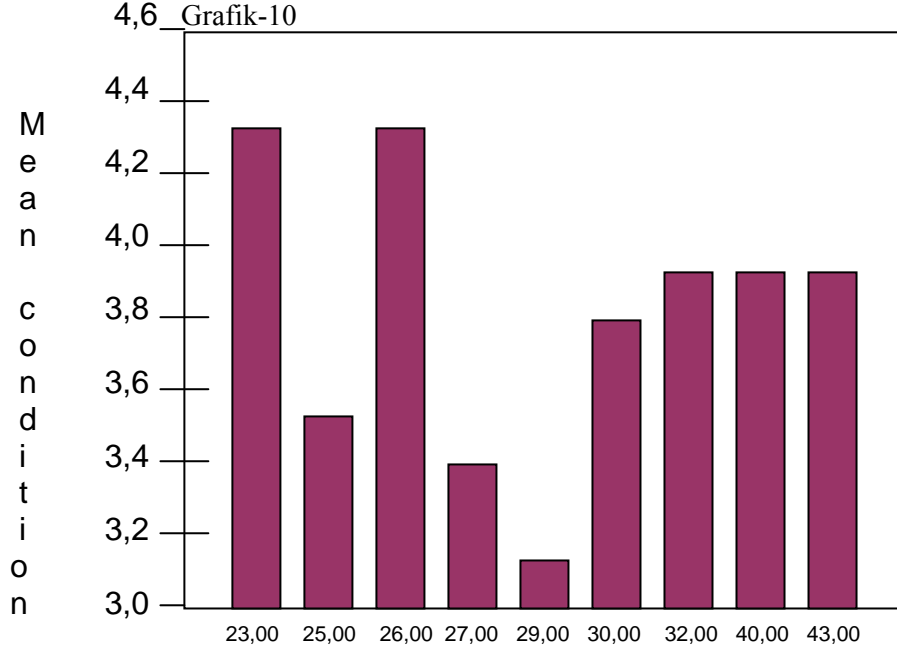

Grafikteki veriler ışığında erkek ve bayan öğretmenlerin her iki grubu da bir eğitim ve öğretim etkinliğinde kurumsal manada mevcut imkan ve şartların İngilizce öğrenme başarısına etkisinin önemli bir faktör olduğunu belirtmektedirler. Tabii bu etki, ifade etmeye çalıştığımız ve eğitimin girdileri anlamındaki kapasite yeterliliği ve yetersizliği anlamındaki imkanların olması veya olmamasına bağlı olarak olumlu veya olumsuz olabilir.

Erkek öğretmenlerin anket sorusuna verdikleri cevapların seçeneklere verdiğimiz puanlar açısından ifade ettikleri değer 4 olup buda “**Katılıyorum**” anlamına gelmektedir.

Bayan öğretmenlerin anket sorusuna verdikleri cevapların ortalama puan olarak 3,5 ve 4 arasında olduğu gözükmektedir. Bu da 4’e daha yakın

olduğundan bu öğretmenlerinde erkek öğretmenlerle hemen hemen aynı görüşte oldukları anlaşılmaktadır.

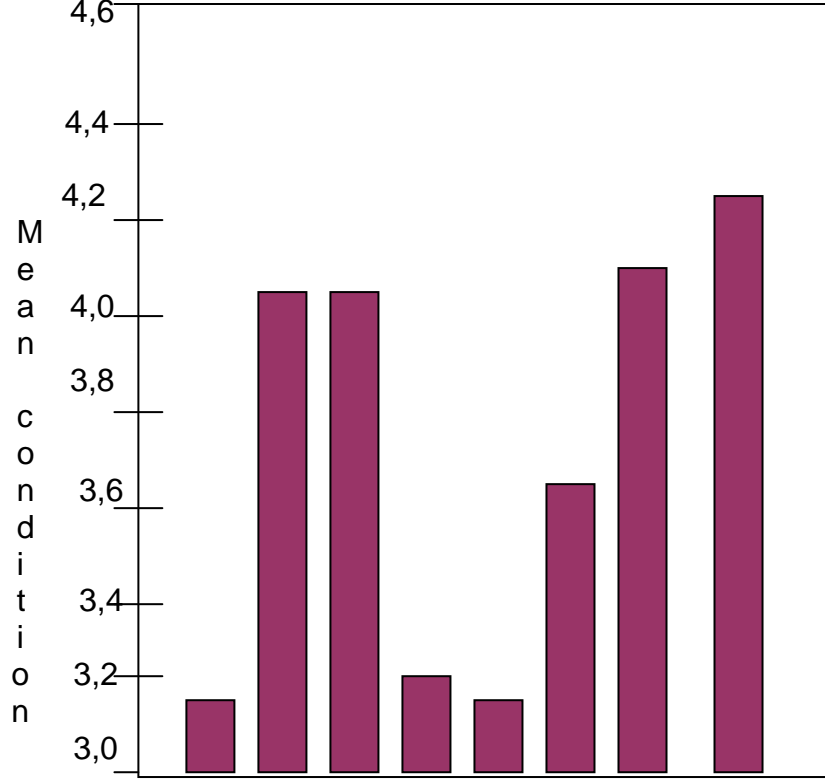
Age(Yaş)

Yaptığımız araştırmaya bağlı olarak yapılan grafiğe göre, 23, 25, 26, 30, 32, 40 ve 43 yaşlarında olan öğretmenler yabancı dil öğretiminde mevcut imkân ve öğrenme fırsatlarının öğrenme başarısı açısından önemli bir etkiye sahip olduğunu vurgulamaktadırlar. Çünkü öğretmenlerin anket sorusuna verdikleri cevapların ortalama puan olarak değerleri 4 veya 3,5 ten daha yukarıda olduğu görülmektedir. Bu puanlarda **“Katılıyorum”** seçeneğini ifade etmektedirler.

27 ve 29 yaşlarında olan öğretmenler bu konuda biraz kararsız olduklarını ifade etmeye çalışmışlardır. Çünkü bu öğretmenlerin anket sorusuna verdikleri cevapların bizim verdiğimiz puanlar açısından ifade ettikleri değerler 3 ve 3,5 ten daha aşağıda gözükmektedirler. Bu durum da **“Kararsızım”** seçeneğini ifade etmektedir.

Ancak yinede öğretmenlerin çoğunluğunun mevcut durum ve sahip olunan şartların öğrenme başarısı açısından önemli ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu kanaatini taşıdıkları söylenebilir.

Grafik-11

School(Okul)
(Okul)

Ş
a
i
r
N
e
f
i
İ
Ö
Ö
O
.

A
n
a
d
o
l
u
K
ı
z
M
e
s
l
e
k
L
i
s
e
s
i
.

E
n
d
ü
s
t
r
i
M
e
s
l
e
k
L
i
s
e
s
i
.

Ö
z
n
e
l
A
İ
Ö
.

S
a
b
a
n
c
ı
İ
Ö
.

İ
b
n
i
S
i
n
a
İ
Ö
.

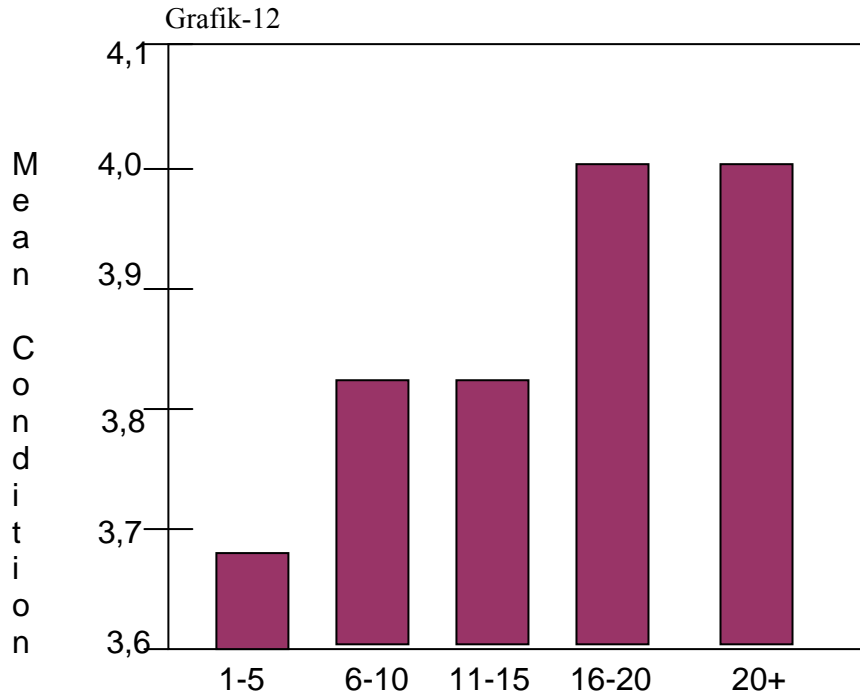
N
e
v
z
a
t
K
a
r
a
b
a
ğ
A
n
a
d
o
l
u
Ö
ğ
r
e
t
m
e
n
L
i
s
e
s
i
.

İ
b
r
a
h
i
m
H
F
L
.

Verilen grafikten, Anadolu Kız Meslek Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi, İbni Sina İlköğretim Okulu, Nevzat Karabağ Anadolu Öğretmen Lisesi ve

İbrahim Hakkı Fen Lisesi öğretmenleri İngilizce öğretimi ve öğreniminde sahip olunan şartlar ve öğrenme fırsatlarının öğrenmeye etkileri açısından önemli faktörler olduğu fikrine sahiptirler. Gerçekten de bu okullardaki öğretmenlerin anket sorularına bu konuda verdikleri cevaplarının değerlendirme puanları 4 veya 4'e daha yakın bir seviyededirler. Bunun karşılığı da **“Katılıyorum”** seçeneğidir.

Şair Nefi İlköğretim Okulu, Özel Güneş İlköğretim Okulu ve Sabancı İlköğretim Okulu öğretmenleri kendilerine yönelttiğimiz anket sorusuyla ilgili olarak kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Çünkü bu okullardaki öğretmenlerin anket sorusuna verdikleri cevapların belirlediğimiz puan türünden ifade ettikleri değerler 3 ve 3,5'in altında kalmıştır. Bu değerler de **“Kararsızım”** seçeneği kapsamındadır

Degree (Mesleki kıdem)

Bu grafikteki değerlere bakıldığı zaman öğretmenler arasında verdikleri cevaplar açısından anlamlı bir uyumun olduğu görülecektir.

Çünkü 1-5, 6-10, 11-15, 16-20 ve 20+ yaş seviyelerinde olan öğretmenlerin hemen hemen bütünü öğrenme ve öğretme etkinliklerinin yürütülmesi için gerekli olan imkân ve şartların, bir başka deyişle eğitim ve öğretim etkinliklerinin girdilerinin İngilizce gibi bir yabancı dilin

öğretilmesinde çok önemli faktörler oldukları kanaatinde dirler. Gerçekten de bunlar uygun eğitim ve öğretim ortamları için olmazsa olmaz derecede önemlidirler.

16-20 ve **20+** yaşlarındaki öğretmenler Anket sorusuna cevap olarak “**Katılıyorum**” seçeneğini seçmişlerdir. Grafikte görüldüğü gibi bu seçeneğin puan olarak değeri de **4**’tür.

1-5, **6-10**, **11-15** yaş düzeylerinde olan öğretmenler de aynı görüşte olduklarını anket sorusuna verdikleri cevapların puan olarak **3,5** ve **4** arasında olması ve 4’e daha yakın olması şeklinde ifade etmişlerdir.

II. Sonuç

Kendilerine dersler ve kullanılan öğretim materyalleri hakkında sorular sorduğumuz öğretmenlerin çoğu, haftalık ders saati olarak yeterli sayıda derse girdiklerini ve derslerle ilgili tatmin edici düzeyde araç gerece ve yararlanabilecekleri düzeyde kütüphanelere sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Yabancı dil öğretimi etkinliklerinde öğrenme başarısını etkileyen değişkenlerin tespitine yönelik olarak belirlediğimiz okullardaki ilgili öğretmenlere hazırladığımız anketi uyguladık.

Bu faktörleri; öğretmen donanımı ve yaptığı hazırlıklar, öğrenci donanımı ve derse hazır oluşluk düzeyi ve diğer pozisyonların etkileri olarak sıralayabiliriz.

Anketimizde öğretmenlerin kişisel özellikleri, okul ve diğer öğrenme fırsatları ile ilgili yeteri kadar soruya yer verildi.

Öğretmenlerin yüzde altmış İngilizce derslerinin haftalık ders saati olarak yeterli düzeyde olduğunu iddia ederek kendilerinin de büyük bir ekseriyetle dil eğitimiyle ilgili olarak aynı veya benzer dersler aldıklarını, ancak bu derslerin onların hedef dili öğretme çabaları ve belirlenen dil edinimi hedeflerinin gerçekleştirilmesi için olması gereken konu ve olayların hepsini içermediğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin tamamı, önceden ders öğretim plânları yaptıklarını, ancak bu plânları daha verimli bir şekilde uygulama fırsatı bulamadıklarını vurgulamışlardır.

Bazı öğretmenlere göre öğretmen – okul ve aile işbirliği başarıyı artırıcı düzeylerde gerçekleştirilmemektedir.

Genel olarak öğretmenler; öğretmeleri gereken dil edinimi bilgi ve becerilerin öğrencilerin beklentilerini tam olarak karşılamadığını belirtmişlerdir.

Hemen hemen öğretmenlerin hepsi ders öğretim hedeflerinin eğitici ve öğretici yaşantılarla gerçekleştirilebileceği üzerinde durmuşlardır.

Öğretmenlerin çoğu su soru – cevap tekniğini kullanarak yabancı dil öğretimi etkinliklerini gerçekleştirmekle beraber bazıları kısmi olarak daha farklı teknikler de kullanmaktadırlar. Ancak hangi konunun hangi metodu

kullanılmasıyla daha iyi kavratılacağı açıkça belli olduğu için, kullanılan ders öğretim metodları arasında büyük farklılıkların olmaması da beklenir.

Bir öğretmen hariç diğerlerinin hepsi belletici öğretim etkinliklerinin hedeflerin gerçekleşmesine yardım ettiği düşüncesindedir.

Öğretmenlerin hepsi ders konuları ve öğrenci seviyesi arasında bir dengenin olması gereğini vurgulamışlardır.

Yaptığımız araştırma sayesinde her öğretmenin öğrencileri değerlendirebilmek için farklı sorular ve testler kullandıkları tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda verilen grafiksel değerlendirmelere göre, öğretmenler öğretmenin donanımı ve hazırlığının, öğrenci donanımı ve ön hazırlığının ve diğer durum ve öğretimi destekleyici şartların yabancı dil öğretimi ve öğrenme süreçlerinde öğrenme başarısını etkileyen önemli faktörler ve değişkenler oldukları düşüncesindedirler. Diğer fiziki ve psikolojik destek anlamındaki şartlar içerisinde, okulun fiziki kapasitesi, çalışanların deneyim ve yeterlilikleri, okul aile birliği ve öğrenmeye katkıları, çevresel faktörler ve edinilen yaşantılar, aile ve edinilen sosyal destek gibi eğitim girdileri dahil edilebilir.

Gerçekten öğretmenler, öğretim etkinliklerini plânlamak zorundadırlar. Dil öğretimi canlı, dinamik ve sistematik bir etkinliktir. Öğrenenlerin tümü öğrenilen yeni dilin önemli şifrelerinin beyinde çözümlenebilmeleri için öğrenilen davranışları yeteri kadar pratik yapabilmeleri için yeterli zamana ihtiyaç duyarlar.

Öğrenilen konular bir öğrenenin yeni dilin yeni konularını ve kurallarını anlaması için en önemli değerlerdir. O zaman böyle bir öğretim süreci önceden tasarlanıp plânlanmalıdır. Öğretmenler ve öğrenciler neyin ne zaman ve nasıl öğretileceği konusunda bilgi sahibi olmalıdırlar.

Elbetteki öğretim sürecine bağlı olarak sınıf ortamındaki şartlara ve gelişmelere paralel bir tarzda yeni öğretim stratejileri de geliştirilebilir. Ancak bunların da aslında plânlanan konuların belli başlı uzantıları oldukları bilinmelidir.

Öğretmenler öğrenci ilgi zayıflığının yabancı dil öğrenme başarısını olumsuz yönde etkileyen çok önemli bir değişken olduğunu belirtmişlerdir. Çünkü öğrenci ilgi ve alâkası öğrenme kapısını açan temel bir anahtardır. Eğer bu manada bir ilgisizlik sözkonusuysa yapılan her etkinlik ve gayret yarar getirmeyecektir.

Araştırmamızın verilerinden de anlaşılacağı üzere dil öğretimi etkinlikleri ile ilgili tüm girdiler iyi ve başarılı bir öğrenme ortamı ve atmosferi sağlayabilmek için çok anlamlı ve uyumlu bir şekilde düzenlenmelidir.

Öğretmenler mutlaka yeterli alt yapı, deneyim ve donanıma sahip olmalıdırlar. Öğrenciler iyi bir aile ortamında yetiştirilmelidirler ve derslere yeterli ilgi ve alaka göstermelidirler.

Abstract : This research has been done to find out the factors influencing the students' successes in learning a foreign language (English). In other words; the effects of the methods and techniques, used by the teachers on the staff to teach the choosen foreign language, on the students' success.

The main aim of our study is to make the foreign language teaching in secondary and high schools more effective and make it suitable by reducing the educational expences for ones who want to learn a foreign language but not having more Money.

In our study it has been tried to answer some questions which are suitable for us to make brief comments on the problem defined by us.

We can order the questions like this: 1- What is the level of the suitability of the contents of the choosen course boks to teach the foreign language and the goals of the second language learning? 2- What kind of language learning activities do the teachers use in the course? 3- How do the aims meet the needs of the students? 4- What difficulties have the teachers faced while designing and preparing their course curriculums?

A reliable questionnaire prepared with the help of some experts and according to their poinof views has been applied to the teachers in some secondary and high schools in Erzurum directed by the ministry of education to have the data related with the problem defined by us.

Key Words: Foreign language teaching, language teaching materials, teacher and student interactivity in language learning.

References

- Adger, C., Kalyanpur, M., Peterson, D., & Bridger, T., **“Engaging Students: Thinking, Talking, Cooperating”**, Thousand Oaks, CA: Corwin, 1995.
- Deci, E: L., & Ryan, R. M., **“Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behaviour”**, New York: Plenum, 1985.
- Gardner, H., **“To Open Minds: Chinese Clues to the Dilemma of Contemporary Education”**, New York: Basic, 1989.
- Rodriguez, R., **“Hunger of Memory: The Education of Richard Rodriguez, an Autobiography”**, Toronto: Bantam, 1982.
- Skehan, P., **“Individual Differences in Second – Language Learning”**, London: Edward Arnold, 1989.
- Tharp, R. G., & Gallimore, R., **“Rousing Minds to Life: Teaching, Learning and School in Social Context”**, New York: Cambridge University Press, 1988.

ANKET FORMU

**T.C
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KAZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ
DİL EĞİTİMİ ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ
(DİLMER)**

ADI:

SOYADI:

YAŞI:

GÖREV YAPMAKTA OLDUĞU OKUL:

Aşağıdaki soruları parantez içerisine (x) işareti koyarak cevaplandırınız.

1- Cinsiyetiniz

() K () E

2- Mesleki kıdeminiz

() 1-5 () 6-10 () 11-15 () 16-20 () 20+

3- Bitirdiğiniz en son eğitim kurumunu lütfen yazınız

.....

4- Okulunuzda yeterli sayıda derslik varmı? (kütüphane, derslik, labaratuvar)

() Evet () Hayır

5- Ders araç ve gereçlerinin durumu nedir?

() Yeterli sayıda var sıkıntı çekmiyorum

() Var, fakat yeterli değil

() Çoğu zaman sıkıntı çekiliyor

() Hiç yok

6- Sınıfınızın kitaplığı varmı?

() Evet () Hayır

7- Dersiniz için ayrılan haftalık ders saati yeterli mi?

() Evet () Hayır

8- Derle ilgili plan yapmakta güçlük çekiyormusunuz?

() Evet () Hayır

9- Dil eğitimi ile ilgili hizmet içi kurs veya seminere katıldınız mı?

() Evet () Hayır

10- Katıldığınız kursların ihtiyacınızı karşılama derecesi nedir?

() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok

11- Okulunuzun sahip olduğu araç-gereç ve insan kaynağı yeterli mi?

() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok

12- Yaptığımız işleri ne ölçüde planlıyorsunuz?

() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok

- 13- Görevinize ilişkin olarak yaptığınız bu planları uygulama imkanınız
() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok
- 14- Eğitsel kolların çalışmaları ile öğrencilere kazandırılmak istenen amaçlar arasında bulduğunuz ilişki
() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok
- 15- Okul-aile birliğinin görevini yerine getirebilme derecesi
() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok
- 16- Derste kazandırmayı düşündüğünüz amaçlar öğrenci ihtiyacını ne derecede karşılamaktadır?
() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok
- 17- Girdiğiniz dersin mevcut muhtevası ile derslerin öngörülen amaçlarına ne kadar ulaşılabilir?
() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok
- 18- Öğretim faaliyetleri dersinizin amaçlarına ne derece hizmet etmektedir?
() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok
- 19- Dersinizin amaçlarında öngörülen bilgi, tutum, beceri ve davranışları öğrencilerinizin kazanabilme derecesi nedir?
() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok
- 20- Dersinizde aşağıdaki öğretim tekniklerinden hangisini daha sıklıkla kullanıyorsunuz?
() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok
- 21- Dersinizin amaçları büyük ölçüde gerçekleşmiyorsa bunun nedenleri aşağıdakilerden sizce hangisidir?
() Ders için ayrılan süre yetersiz
() Ders araç-gereçleri yeterli değil
() Konular ihtiyaca cevap vermekten
() Diğer (lütfen yazınız)
-
- 22- Ders konuları:
() Öğrenci düzeyine uygun seçilmiş
() Öğrenci düzeyinin altında, öğrenciler için çok kolay
() Öğrenci düzeyinin üzerinde, öğrencilerin öğrenmeleri zor
() Diğer (lütfen yazınız)
-
- 23- İlk ve orta kısım ders konuları arasında kendi dersiniz açısından ne derecede bütünlük var?
() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok
- 24- Sınavlardaz hangi tip ölçme aracı kullanıyorsunuz?
() Hiç () Az () Çok az () Orta () Çok az

25- Öğrencilerinizi ne ölçüde tanıyorsunuz?

Hiç Az Çok az Orta Çok az

26- Derslerde amaçlara ulaşılmaktadır?

Hiç Az Çok az Orta Çok az

27- Öğrencilerinizi yazılı ve sözlü sınavlar haricinde nasıl değerlendiriyorsunuz?

Öğrencilere verdiğim ders ödevleri ve projelerinden

Sınıf içerisindeki davranışlarından

Derse katılımlarından

Derse devam durumlarından

()

Diğer

(lütfen

yazınız).....

İngilizce öğretmeni olarak İngilizce öğretiminde başarıyı etkileyen olumlu ve olumsuz faktörlere ilişkin görüşlerinizi ilgili paranteze (x) işareti koyarak belirtiniz.

Kesinlikle/Tamamen katılıyorsunuz : 5

Kısmen katılıyorsunuz : 4

Kararsızsınız : 3

Katılmıyorsunuz : 2

Kesinlikle katılmıyorsunuz : 1 seçeneklerinden birisini seçiniz

28- Müfredat programları tam olarak uygulanamıyor

5 4 3 2 1

29- Diğer öğretmenlerle derlerle ilgili gerekli iletişimi kuramıyorum

5 4 3 2 1

30- Ders saatleri yeterli değil

5 4 3 2 1

31- Çevrenin ihtiyaçları göz önüne alınmamış.

5 4 3 2 1

32- Programı yürütmemi sağlayacak Araç-gereçten yoksunum.

5 4 3 2 1

33- Dersin anlatımında kullanılacak öğretim ilke ve yöntemlerini uygulamakta güçlük çekiyorum.

5 4 3 2 1

34- Dersin özel hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik hedef davranışları gerçekleştirememekteyim.

5 4 3 2 1

35- Dersin özel hedeflerini öğrenciler büyük ölçüde kazanamamakta.

5 4 3 2 1

36- Dersimin amaçlarının gerçekleşip gerçekleşmediğine yönelik uygun sorular hazırlayamıyorum.

5 4 3 2 1

- 37- Öğrencilerin aile yapıları başarıda etkilidir.
() 5 () 4 () 3 () 2 () 1
- 38- Öğrencilerin sahip oldukları alt yapı başarıda etkilidir.
() 5 () 4 () 3 () 2 () 1
- 39- Öğrencilerin gelişim dönemi fizyolojik ve bedensel değişimleri başarıda etkilidir.
() 5 () 4 () 3 () 2 () 1
- 40- Ders anlatımında kullanılacak yöntem seçimi önemlidir ve etkilidir.
() 5 () 4 () 3 () 2 () 1
- 41- Öğretmenin mesleğindeki tecrübesi etkilidir.
() 5 () 4 () 3 () 2 () 1
- 42- Öğretmenin toplam ders saati sayısının fazla olması etkilidir.
() 5 () 4 () 3 () 2 () 1
- 43- Öğretmenin ders saati dışında öğrencilerle iletişimi etkilidir.
() 5 () 4 () 3 () 2 () 1
- 44- Sınıftaki toplam öğrenci sayısının fazla olması etkilidir.
() 5 () 4 () 3 () 2 () 1
- 45- Başarıyı etkilediğine inandığınız başka faktörleriniz varsa lütfen aşağıda belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....